

РЕЦЕНЗІЯ

доктора економічних наук, професора,
професора кафедри соціально-економічних дисциплін
Дніпровського державного університету внутрішніх справ

Хамініч Світлани Юрїївни

на дисертаційну роботу Мірошніченка Миколи Вікторовича
на тему «**Формування процесно-орієнтованої системи управління економічною безпекою промислової галузі**», представлену на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 «Економіка».

1. Актуальність теми та загальна характеристика роботи.

Дисертаційна робота Мірошніченко Миколи Вікторовича присвячена актуальній науково-практичній проблемі забезпечення економічної безпеки промислової галузі, формування якої в сучасних умовах розвитку економіки є одним із пріоритетних завдань державної політики. Актуальність обраної теми зумовлена необхідністю пошуку ефективних підходів до управління економічною безпекою галузі в умовах зростання ризиків, ускладнення зовнішніх і внутрішніх загроз, а також підвищення вимог до адаптивності та результативності управлінських рішень. Дисертаційне дослідження зосереджене на розробці процесно-орієнтованої системи управління економічною безпекою промислової галузі, спрямованої на створення ефективного інструментарію для своєчасного виявлення загроз, визначення механізмів реагування на них, а також формування дієвої системи моніторингу й управління ризиками на засадах процесного підходу.

У роботі досліджено особливості застосування процесно-орієнтованого підходу до формування системи економічної безпеки галузі, обґрунтовано інтеграцію етапів формування такої системи із замкнутим циклом PDCA, а також розроблено процесну модель і визначено етапи її реалізації в сучасних умовах функціонування системи економічної безпеки промислових підприємств.

Враховуючи вищезазначене, можна зробити висновок, що використання процесних інструментів у формуванні системи управління економічною безпекою промислової галузі є важливим аспектом розвитку національної концепції економічної безпеки, що підтверджує актуальність теми дослідження.

2. Оцінка змісту та оформлення результатів.

Дисертаційна робота виконана державною мовою. Текст дисертації написано у науковому стилі мовлення, дисертаційна робота характеризується єдністю форми та змісту, відповідністю логіки та структури.

У *вступі* дисертації визначено актуальність обраної теми, розкрито ступінь дослідження проблеми, чітко сформульовано мету, об'єкт, предмет і завдання дослідження, визначено елементи наукової новизни одержаних результатів, їх

теоретичне та практичне значення, апробацію результатів роботи, наукові публікації, структуру та обсяг дисертації.

Тему дослідження розглянуто всебічно та докладно. Структура дисертації є логічною та послідовною, складається зі вступу, трьох змістових розділів, списку використаних джерел та додатків. У *першому розділі* досліджено сутність поняття «економічна безпека», теоретичні аспекти формування системи економічної безпеки галузі, місце та види ризиків як складової економічної безпеки та етапи формування системи управління економічною безпекою на рівні галузі. У *другому розділі* проаналізовано структуру та стан промислової галузі України, визначено перелік сучасних ризиків та ступінь їх впливу на функціонування промисловості країни, а також здійснено інтегральну оцінку системної ефективності економічної безпеки промислових підприємств на сучасному етапі функціонування економіки країни. У *третьому розділі* викладено авторську концепцію щодо використання процесного підходу до формування системи економічної безпеки галузі, запропоновано авторську модель економічної безпеки та обґрунтовано етапи її впровадження в умовах безпеки промислової галузі країни.

Наведені у роботі наукові положення, висновки та рекомендації повністю обґрунтовані, базуються на фактичних даних, які представлені у роботі в табличному та графічному вигляді та є логічним завершенням проведеного дослідження, оскільки підтверджуються довідками про впровадження результатів досліджень та апробацію результатів на міжнародних та всеукраїнських конференціях. Інтерпретацію отриманих результатів проведено з використанням сучасних методів обробки інформації.

3. Наукова цінність дисертаційного дослідження.

Наукова цінність дисертаційного дослідження, зосередженого на формуванні системи економічної безпеки галузі на засадах процесного підходу, характеризуються науковою новизною, важливими пунктами якої є:

- двоступенева процесно-орієнтована модель формування системи управління економічною безпекою промислової галузі;
- алгоритм реалізації процесного підходу, який інтегрує етапи формування системи економічної безпеки з циклом безперервного вдосконалення PDCA;
- методика економіко-математичного моделювання впливу ризиків на діяльність промислових підприємств в умовах повномасштабного воєнного вторгнення на територію України;
- модель діагностики ефективності процесно-орієнтованої системи економічної безпеки промислової галузі, яка поєднує оцінку результативності бізнес-процесів (KPI), ризик-індикаторів (KRI) та якісних методів оцінки процесів у межах єдиної аналітичної системи;
- визначення змісту категорії «система управління економічною безпекою промислової галузі», яке, на відміну від існуючих підходів, базується на постулатах процесного підходу;
- класифікація ризиків промислових підприємств, яка, на відміну від існуючих підходів, поєднує традиційні класифікаційні ознаки із сучасними ESG-чинниками в єдину систему.

4. Оцінка практичного значення результатів роботи

Практична значущість отриманих результатів дисертації полягає у формуванні теоретичних, методологічних та науково-практичних аспектів та пропозицій щодо формування системи управління економічною безпекою промислової галузі на засадах процесного підходу. Отримані прикладні результати дослідження та розроблені практичні рекомендації апробовано у діяльності державних установ регіонального рівня та промислових підприємств. Запропоновані інструменти можуть бути використанні у стратегіях розвитку промислового комплексу країни.

Таким чином, поставлене у дисертаційній роботі наукове завдання з теоретичного узагальнення та розроблення практичних рекомендацій щодо використання процесно-орієнтованих інструментів для формування системи управління економічною безпекою промислової галузі виконано повністю, здобувач повною мірою оволодів методологією наукової діяльності.

5. Недоліки та зауваження до дисертаційної роботи. В цілому, наукові результати дисертації, є важливими та відображають значний внесок щодо розвитку зазначеної тематики. Проте, незважаючи на позитивне враження, в дисертації Мірошніченка М.В. є певні недоліки та зауваження, які носять дискусійний характер, зокрема:

1. У першому розділі розглянуто базові методологічні підходи до визначення сутності економічної безпеки, зокрема системний, ситуаційний та процесний. Водночас переваги процесного підходу порівняно із іншими підходами розкрито переважно на концептуальному рівні. На нашу думку, бажано було б більш предметно аргументувати доцільність використання процесного підходу як провідної методологічної основи дослідження.

2. У таблиці 1.2 наведено авторську систематизацію складових економічної безпеки промислової галузі, яка заслуговує на увагу. Разом з тим, окремі положення потребують додаткового обґрунтування, зокрема щодо того, чому саме запропонований перелік складових є достатнім, а також у чому полягає його відмінність від наявних у науковій літературі підходів до структурування економічної безпеки на рівні держави, галузі та підприємства.

3. У пункті 2.1 розглянуто структуру та сучасний стан промислової галузі України. Водночас, на нашу думку, доцільно було б ширше представити регіональний зріз аналізу, зокрема в розрізі областей України, оскільки узагальнені показники не повною мірою відображають міжрегіональні асиметрії та специфіку функціонування промисловості в сучасних умовах.

6. Загальна оцінка дисертаційної роботи. Дисертаційна робота є завершеною науковою працею із наявністю особистого внеску здобувача. Розглянувши звіт подібності за результатами перевірки дисертаційної роботи на текстові співпадіння, можна зробити висновок, що дисертаційна робота Мірошніченко Миколи Вікторовича є результатом самостійних досліджень та не містить елементів фальсифікації, компіляції, фабрикації, плагіату та запозичень. Використані ідеї, результати і тексти інших авторів мають належні посилання на відповідне джерело. За результатами аналізу дисертаційної роботи та публікацій автора порушення принципів академічної доброчесності не виявлено.

Таким чином, дисертація Мірошніченка Миколи Вікторовича на тему «Формування процесно-орієнтованої системи управління економічною безпекою промислової галузі», відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. №44 зі змінами, а її автор заслуговує на присудження йому наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 «Економіка».

Рецензент:

**професор кафедри
соціально-економічних дисциплін
Дніпровського державного університету
внутрішніх справ,
доктор економічних наук, професор,**

Світлана ХАМІНІЧ

Підпис Хамініч С.Ю. засвідчую:

**Проректор
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ
доктор юридичних наук, професор
заслужений діяч науки і техніки України**

Олександр ЮНІН